

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Krakowie

Gminne Rady Seniorów w Małopolsce

Raport z badania zrealizowanego z inicjatywy Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej

Opracowanie: Justyna Mańka

2015

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Metodologia i przebieg badania	4
Metoda, technika i narzędzie badawcze	4
Populacja badawcza i przebieg badania.....	4
Gminne Rady Seniorów w Małopolsce.....	5
Podsumowanie.....	16
Aneksy.....	17
ANKIETA.....	17

Wprowadzenie

W 2013 r. ustawa z dnia 11 października 2013 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 1318) wprowadziła w art. 5c ust. 2 rozwiązanie pozwalające powoływać gminne rady seniorów – organy o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, reprezentujące środowiska seniorów. Zgodnie z zapisami powyższej ustawy Rada gminy, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, może utworzyć gminną radę seniorów. Składa się ona z przedstawicieli osób starszych oraz podmiotów działających na ich rzecz, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku.

W 2015 r. Małopolska Rada ds. Polityki Senioralnej w drodze uchwały wyraziła poparcie dla tworzenia i funkcjonowania Gminnych Rad Seniorów w województwie małopolskim. Jak czytamy w uchwale nr 3/2015 Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej z dnia 13 marca 2015 r. w sprawie tworzenia Gminnych Rad Seniorów w województwie małopolskim: *Celem zwiększenia partycypacji publicznej seniorów, zwiększenia ich podmiotowości i poczucia wpływu na sprawy lokalne, a także wsparcia dla rozwoju dialogu środowiska senioralnego z lokalnymi samorządami, Małopolska Rada ds. Polityki Senioralnej wyraża poparcie dla tworzenia i funkcjonowania Gminnych Rad Seniorów w województwie małopolskim. Uzasadnieniem dla ich tworzenia jest coraz większa liczba osób starszych oraz większa ich aktywność na różnych polach. Gminne rady seniorów mają pozwolić skuteczniej przedstawiać potrzeby i oczekiwania osób starszych wobec władz lokalnych, mogą służyć opinią lub wykazywać własną inicjatywę w stosunku do organów gminy w zakresie m. in. spraw dotyczących organizacji opieki zdrowotnej, pomocy społecznej, komunikacji publicznej, działalności oświatowej i kulturalnej czy też innych kwestii dotyczących osób starszych. Ponadto gminne rady seniorów stanowią doskonały czynnik pobudzający aktywność obywatelską osób starszych w społeczności lokalnej, pozwalają na poznanie opinii dotyczących potrzeb środowiska seniorów, zwrócenie uwagi na problemy tej grupy społecznej oraz wykorzystanie ich potencjału.*

W jakim zakresie małopolskie gminy korzystają z możliwości, które stworzyła im zmiana ustawy o samorządzie gminnym? Ile gminnych rad seniorów powołano w Małopolsce? Jakie podejmują działania i z jakimi problemami się zmagają? Jakie wyzwania stoją w najbliższym czasie przed gminnymi radami seniorów z województwa małopolskiego? Na te i inne pytania poszukiwano odpowiedzi w drodze badania zrealizowanego w 2015 r. z inicjatywy Małopolskiej Rady ds. polityki Senioralnej.

Metodologia i przebieg badania

Badanie zostało przygotowane przez Małopolską Radę ds. Polityki Senioralnej. Stanowiło realizację wniosku, który został sformułowany w trakcie III posiedzenia Rady w dniu 13 marca 2015 r. Jego celem była diagnoza stanu realizacji zapisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym w zakresie tworzenia i funkcjonowania gminnych rad seniorów, zmienionej w 2013 r. (art. 5c).

Metoda, technika i narzędzie badawcze

W przeprowadzonym badaniu posłużono się kwestionariuszem ankiety opracowanym przez Członków Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej – Panią Wiesławę Borczyk oraz Panią dr Jolantę Perek-Białas.

Kwestionariusz składał się z trzech części zawierających zarówno pytania otwarte, jak i zamknięte. Część I. dotyczyła podstawowych informacji o badanej jednostce samorządowej. Część II. zawierała pytania dotyczące powołania i funkcjonowania w jednostce gminnej rady seniorów, natomiast w części III. pytano o zainteresowanie jednostki samorządowej utworzeniem gminnej rady seniorów. Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 1. do niniejszego raportu.

Populacja badawcza i przebieg badania

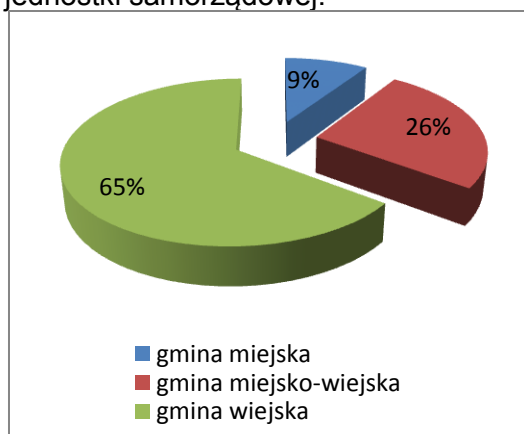
Kwestionariusz ankiety adresowany do Wójtów, Burmistrzów i Prezydentów miast w województwie małopolskim został przesłany drogą elektroniczną w dniu 21 lipca 2015 r. do 182 małopolskich gmin wraz z pismem Przewodniczącego Małopolskiej Rady ds. Polityki Senioralnej, Pana Wojciecha Kozaka – Wicemarszałka Województwa Małopolskiego, z prośbą o przekazanie wypełnionego kwestionariusza do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie do dnia 31 lipca 2015 r. do godz. 16:00, na adres mailowy: [iman-](mailto:iman-@op.krakow.pl)

ka@rops.krakow.pl. W związku z kilkakrotnie przedłużanym terminem złożenia kwestionariuszy, badania były prowadzone w okresie lipiec – wrzesień 2015 r. Ostatecznie, zbieranie ankiet zakończono w dniu 10 września 2015 r.

Odpowiedzi na przesłaną prośbę udzieliły wszystkie gminy z województwa małopolskiego, przy czym nie wszystkie wypełniły załączoną ankietę; w kilku przypadkach do ROPS wpłynęło jedynie pismo z informacją o braku gminnej rady senioralnej. Pomimo tego do analiz zostały włączone wszystkie gminy z województwa małopolskiego, ze względu na fakt, iż od wszystkich otrzymano informację o stanie realizacji ustawy o samorządzie gminnym w zakresie tworzenia gminnej rady seniorów. Ponadto, badanie uzupełniono o analizę zapisów statutowych gminnych rad seniorów w Małopolsce.

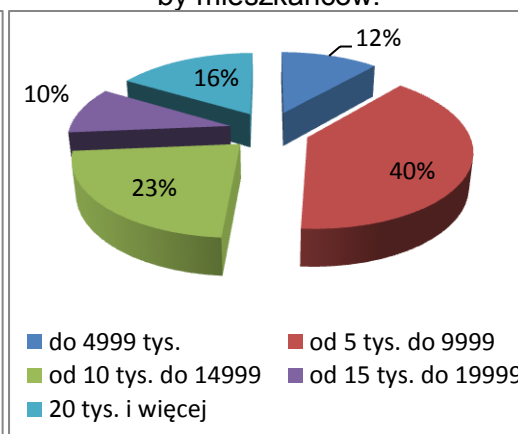
Województwo małopolskie tworzą 182 gminy, z których zdecydowana większość to gminy wiejskie (65%) i wiejsko-miejskie (26%). Jedynie 9% małopolskich gmin to gminy miejskie. Pod względem liczby mieszkańców, najczęściej, bo aż 40% małopolskich gmin zamieszkuje od 5-tu do 9,9 tys. osób. W co czwartej gminie w Małopolsce mieszka od 10-tu do 14,99 tys. osób, a w co szóstą – powyżej 20 tys. Poniżej 4,99 tys. mieszkańców liczy co ósma małopolska gmina, a w co dziesiątą zamieszkuje od 15-tu do 19,99 tys. osób.

Wykres 1. Populacja badawcza wg. rodzaju jednostki samorządowej.

Źródło: Badania własne.

Wykres 2. Populacja badawcza wg. liczby mieszkańców.

Źródło: Badania własne.

Gminne Rady Seniorów w Małopolsce

Ustawa o samorządzie gminy stanowi, że:

1. *Gmina sprzyja solidarności międzypokoleniowej oraz tworzy warunki do pobudzania aktywności obywatelskiej osób starszych w społeczności lokalnej.*

2. Rada gminy, z własnej inicjatywy lub na wniosek zainteresowanych środowisk, może utworzyć gminną radę seniorów.

3. Gminna rada seniorów ma charakter konsultacyjny, doradczy i inicjatywny.

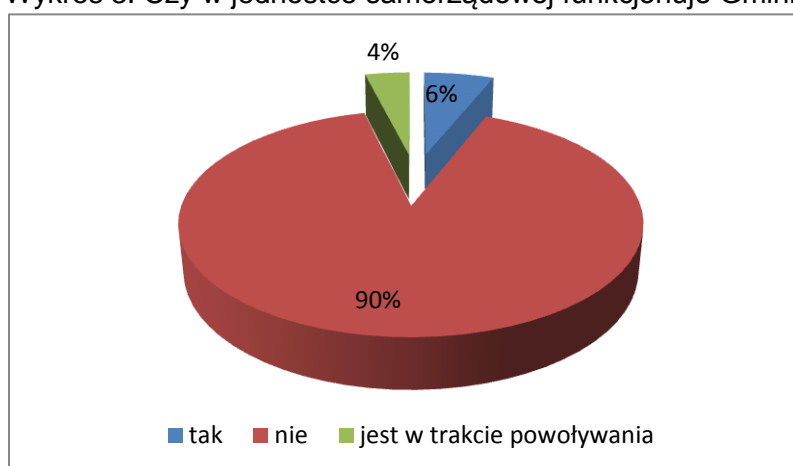
4. Gminna rada seniorów składa się z przedstawicieli osób starszych oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku.

5. Rada gminy, powołując gminną radę seniorów, nadaje jej statut określający tryb wyboru jej członków i zasady działania, dążąc do wykorzystania potencjału działających organizacji osób starszych oraz podmiotów działających na rzecz osób starszych, a także zapewnienia sprawnego sposobu wyboru członków gminnej rady seniorów.

6. Rada gminy może w statucie jednostki pomocniczej upoważnić ją do utworzenia rady seniorów jednostki pomocniczej. Przepisy ust. 3–5 stosuje się odpowiednio.

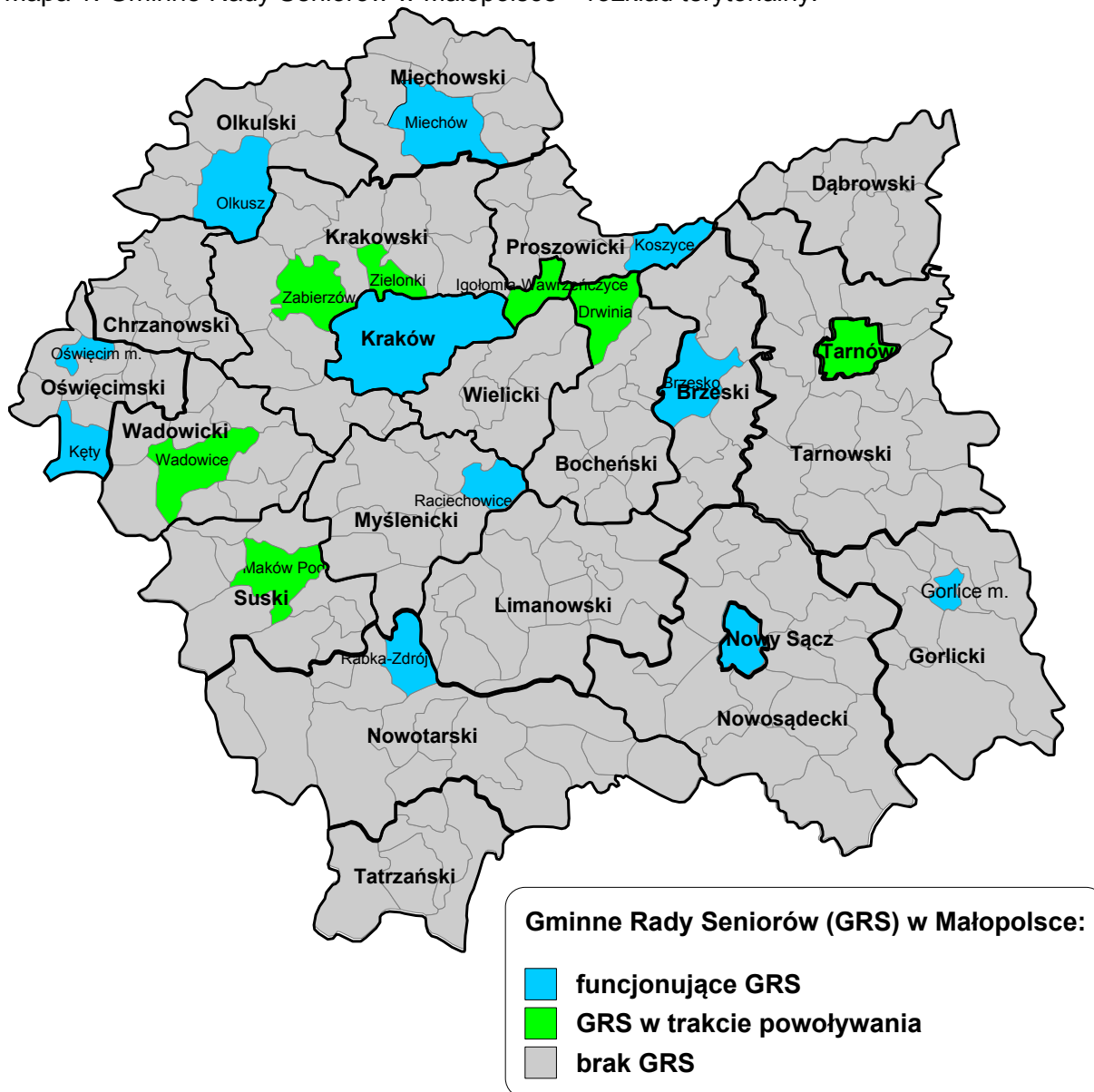
Ustawa o samorządzie gminnym daje radom gmin możliwość tworzenia gminnych rad seniorów, mających konsultacyjny, doradczy i inicjatywny charakter. Pomimo, iż możliwość taka istnieje od 30 listopada 2013 r., skorzystało z niej zaledwie 6% małopolskich gmin, co oznacza, że w Małopolsce funkcjonuje jedynie 11 gminnych rad seniorów. Kolejne 4% gmin jest w trakcie powoływania gminnej rady senioralnej, zatem w najbliższym czasie można spodziewać się zwiększenia liczby rad funkcjonujących w województwie do 18. Niemniej jednak, aż w 90% małopolskich gmin nie funkcjonuje gremium w postaci gminnej rady seniorów.

Wykres 3. Czy w jednostce samorządowej funkcjonuje Gminna Rada Seniorów?

Źródło: Badania własne.

Mapa 1. Gminne Rady Seniorów w Małopolsce – rozkład terytorialny.

Źródło: Badania własne.

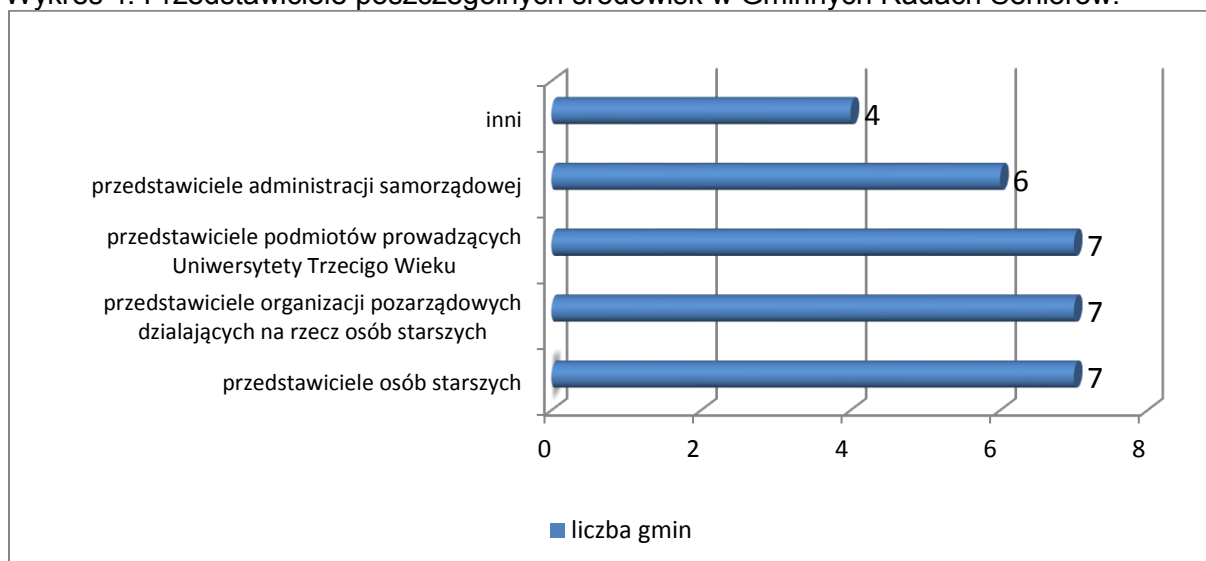
Najstarsza gminna rada seniorów powstała w 2012 r. w Oświęcimiu. Została powołana Zarządzeniem Prezydenta Miasta jeszcze przed nowelizacją ustawy o samorządzie gminnym dającym możliwość powoływania tego gremium. Druga najstarsza w województwie rada, również powołana przed wyżej wskazanymi zmianami, powstała w 2013 r. w Nowym Sączu (miasto). Najwięcej gminnych rad seniorów w Małopolsce powstało w 2014 r. – powołano je w 6 gminach: Krakowie, Miechowie, Koszycach, Kętach, Rabce Zdroju i Gorlicach (miasto). Kolejne 3 rady powołano w 2015 r. w Brzesku, Raciechowicach i Olkuszu. Jak wynika z powyższego, najwięcej gminnych rad seniorów w Małopolsce funkcjonuje w gminach miejsko-wiejskich (5) i miejskich (4). Warto wskazać, że najwięcej rad – 5 – powstało w gminach powyżej 20 tys. mieszkańców. Po 2 rady powołano w gminach do 4,99 tys. mieszkańców, 5-9,99 tys. mieszkańców i 15-19,99 tys. mieszkańców.

Jak wspomniano wyżej, w momencie realizacji badania 7 małopolskich gmin było w trakcie powoływania rady senioralnej: Maków Podhalański, Zielonki, Zabierzów, Wadowice, Drwinia, Tarnów (miasto) i Igołomia-Wawrzeńczyce.

Obsługą administracyjną gminnych rad seniorów w Małopolsce zajmuje się najczęściej Urząd Miasta/Gminy (9 przypadków). W pozostałych dwu przypadkach leży to w gestii pracownika ds. komunikacji społecznej i współpracy z organizacjami pozarządowymi (1 GRS) lub sekretarza Gminnej Rady Senioralnej (1 GRS). Najczęściej spotkania rady odbywają się raz na kwartał (6 GRS) lub raz w miesiącu (4 GRS). Jedna rada spotyka się raz na pół roku. Spotkania najczęściej zwołuje przewodniczący rady, a odbywają się one przede wszystkim w pomieszczeniach Urzędów Miasta/Gminy (9 GRS), jedynie w 2 przypadkach wskazano na inne miejsca (Dzienny Dom Pomoc Oświecim, MOK Rabka Zdrój). Tylko jedna rada dysponuje lokalem na własny użytek, żadna gminna rada seniorów powołana w województwie małopolskim nie posiada wyodrębnionego budżetu w budżecie miasta/gminy.

Jeśli chodzi o skład gminnych rad seniorów w Małopolsce, to w ponad połowie rad zasiada 15 i więcej członków – taka liczba reprezentantów została powołana do 6 funkcjonujących rad. W 2 radach zasiada od 10-ciudo 14-nastu członków, w 2 kolejnych – od 6-ciu do 9-ciu, a do jednej gminnej rady w województwie powołano nie więcej niż 5-ciu reprezentantów. Zgodnie z art. 5c ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym, *gminna rada seniorów składa się z przedstawicieli osób starszych oraz przedstawicieli podmiotów działających na rzecz osób starszych, w szczególności przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących uniwersytety trzeciego wieku*. Do większości małopolskich rad seniorów (7) powołano przedstawicieli organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych, przedstawicieli podmiotów prowadzących UTW oraz przedstawicieli osób starszych. W sześciu radach zasiadają przedstawiciele administracji samorządowej, a w 4 także przedstawiciele innych podmiotów, wśród których respondenci wskazali: szpital specjalistyczny, ośrodek geriatryczny, oddział NFZ, miasto oraz zespół pieśni i tańca.

Wykres 4. Przedstawiciele poszczególnych środowisk w Gminnych Radach Seniorów.

Źródło: Badania własne.

Cele tworzenia gminnych rad seniorów zostały wskazane w ich statutach. Najczęściej były one tworzone w celu zapewnienia seniorom wpływu na sprawy dotyczące lokalnej społeczności (Raciechowice, Rabka Zdrój, Miechów, Koszyce, Olkusz, Kraków). Wśród celów działania gminnych rad seniorów statuty wymieniały w szczególności:

- ✓ Reprezentowanie interesów osób starszych na zewnątrz, w tym wobec władz samorządowych (Gorlice, Nowy Sącz, Raciechowice, Rabka Zdrój, Koszyce, Kęty, Olkusz, Oświęcim, Kraków),
- ✓ Służenie społeczności seniorów (Nowy Sącz, Rabka Zdrój, Kęty, Kraków),
- ✓ Integrację i wspieranie środowiska seniorów (Gorlice, Brzesko, Oświęcim),
- ✓ Tworzenie warunków do pobudzania aktywności obywatelskiej, wzmocnienie udziału, wpływu seniorów (Miechów, Kęty, Brzesko).

Powyższe cele osiąmane są poprzez realizację szeregu zadań, wśród których statuty najczęściej wskazują:

- ✓ Monitorowanie potrzeb osób starszych (Gorlice, Rabka Zdrój, Kęty, Oświęcim, Brzesko),
- ✓ Inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji społecznej osób starszych, w tym międzypokoleniowej i zaspokojenia potrzeb tej grupy społecznej (Gorlice, Nowy Sącz, Rabka Zdrój, Brzesko, Oświęcim, Olkusz, Kraków, Kęty),
- ✓ Podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału i czasu ludzi starszych, w tym edukacja, aktywizacja (Gorlice, Raciechowice, Nowy Sącz, Rabka Zdrój, Miechów, Oświęcim, Kraków, Koszyce, Kęty, Brzesko),
- ✓ Opiniowanie lokalnych rozwiązań prawnych dotyczących sytuacji osób starszych (Gorlice, Nowa Sącz, Koszyce, Kęty, Olkusz, Oświęcim, Kraków, Brzesko),

- ✓ Współpraca z organizacjami i instytucjami zajmującymi się problemami osób starszych (Gorlice, Raciechowice, Rabka Zdrój, Miechów, Brzesko, Oświęcim, Kraków),
- ✓ Współpraca z władzami samorządowymi w zakresie spraw seniorów (Raciechowice, Rabka Zdrój, Miechów, Koszyce, Olkusz, Kraków. Oświęcim, Brzesko),
- ✓ Upowszechnianie wiedzy, informowanie o potrzebach, prawach, możliwościach, podejmowanych działaniach (Gorlice, Oświęcim, Raciechowice, Rabka Zdrój, Miechów, Kraków, Kęty, Brzesko, Olkusz),
- ✓ Budowanie pozytywnego wizerunku osób starszych (Raciechowice, Rabka Zdrój, Miechów, Kraków).

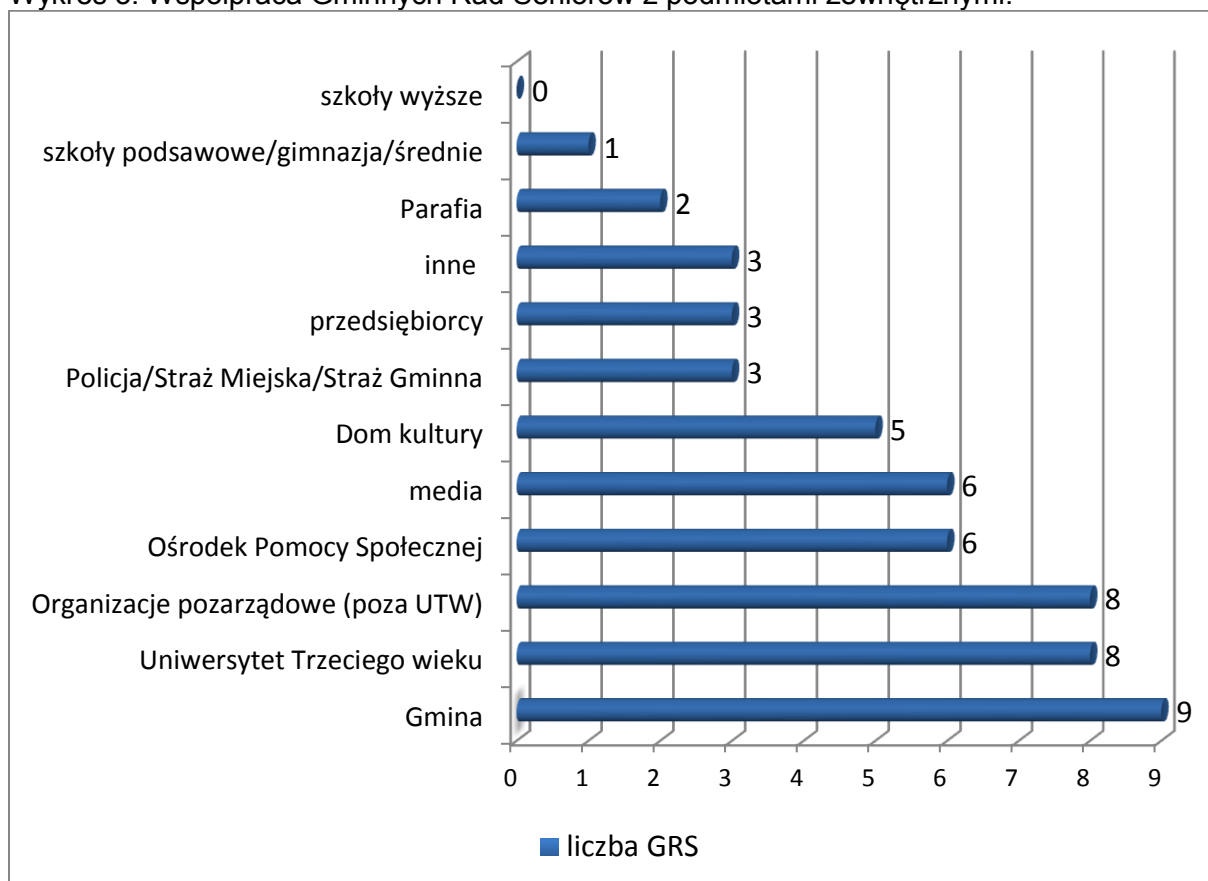
Realizując zadania statutowe Gminne Rady Seniorów funkcjonujące w województwie małopolskim podejmują współpracę z podmiotami działającymi w środowisku lokalnym. Najczęściej wskazywanym przez rady podmiotem, z którym współpracują była gmina (9 GRS). Zakres współpracy obejmował w szczególności opiniowanie, doradztwo i inicjowanie działań na rzecz osób starszych.

W drugiej kolejności najczęściej wskazywanymi współpracującymi podmiotami były Uniwersytety Trzeciego Wieku i organizacje pozarządowe (poza UTW), a współpraca polegała przede wszystkim na współorganizacji wydarzeń i spotkań dla seniorów (8 GRS). Ponadto, z UTW rady współpracowały poprzez wymianę informacji oraz promocję podejmowanych działań, a z organizacjami pozarządowymi poprzez udział w realizowanych projektach.

Ośrodki pomocy społecznej i media to kolejne wskazywane przez gminne rady seniorów podmioty, z którymi współdziałają w realizacji zadań (6 GRS). Współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej dotyczyła w szczególności utworzenia domu seniora, udostępniania pomieszczeń, udziału w projektach czy też wymiany informacji, natomiast z mediami obejmowała działania informacyjne i w zakresie propagowania pozytywnego wizerunku seniora. Nieco rzadziej wskazywana była współpraca z domem kultury (5 GRS), a dotyczyła aktywizacji tej grupy społecznej, współorganizacji zajęć i tworzenia bezpłatnej oferty dla seniorów.

Stosunkowo najrzadziej wymienianymi podmiotami, z którymi współpracują gminne rady seniorów były: szkoły (1 GRS), parafie (2 GRS), przedsiębiorcy oraz Policja/Straż Miejska/Gminna (po 3 GRS). Zakres podejmowanej z nimi współpracy obejmował: realizację szkoleń dotyczących bezpieczeństwa osób starszych (Policja/Straż Miejska/Gminna), wsparcie finansowe, budowanie oferty w ramach Karty Seniora (przedsiębiorcy), działania informacyjne (parafia) oraz realizację zajęć integracyjnych (szkoła).

Wykres 5. Współpraca Gminnych Rad Seniorów z podmiotami zewnętrznymi.

Źródło: Badania własne.

Uczestnicy badania zapytani o działania, które można uznać za sukces, podjęte przez radę w ciągu ostatnich 12 miesięcy wskazali:

- ✓ Zorganizowanie wspólnie z Referatem ds. Młodzieży i Seniorów wyjazdu integracyjno-szkoleniowego dla wszystkich członków Rady (Kraków),
- ✓ Dyżury dla mieszkańców (Kraków),
- ✓ Opracowanie wniosków dla władz samorządowych (Kraków, Rabka Zdrój),
- ✓ Konsultowanie i współtworzenie Gminnego Programu Aktywności Społecznej i Integracji Osób Starszych „PASIOS” (Kraków),
- ✓ Udział w ogólnopolskim projekcie pn. „Uniwersytet Obywatelski” – Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” (Miechów),
- ✓ Koperta Życia Seniora (Oświęcim),
- ✓ Karta Seniora (Oświęcim, Nowy Sącz),
- ✓ Bal Seniora (Oświęcim),
- ✓ Współpraca z UTW (Kęty),
- ✓ Współpraca ze Stowarzyszeniem MOST w Katowicach (Kęty),
- ✓ Współpraca z organizacjami i związkami działającymi na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością (Rabka Zdrój),

- ✓ Współpraca przy tworzeniu informatora dla seniorów (Nowy Sącz),
- ✓ Stworzenie systemu zintegrowanej informacji dla seniorów w postaci portalu internetowego (Nowy Sącz),
- ✓ Realizacja szkoleń dla osób starszych (Gorlice),
- ✓ Współorganizacja spartakiady dla seniorów (Gorlice).

Informując o podejmowanych przez siebie działaniach gminne rady seniorów z Małopolski wykorzystują najczęściej strony internetowe i media (po 7 GRS). Nieco rzadziej udostępniają informacje w Urzędzie Miasta/Gminy lub instytucjach miejskich/gminnych (6 GRS). Stosunkowo najrzadziej wykorzystywanym sposobem dotarcia do swoich odbiorców są gazetki informacyjne, wykorzystywanym jedynie przez 2 małopolskie rady. Dystrybucja plakatów i ulotek nie była dotychczas wykorzystywana w działaniach analizowanych rad.

Bez wątplenia wpływ na funkcjonowanie gminnych rad seniorów mają dostrzegane przez nie bariery, które utrudniają radom podejmowanie działań. Wśród wskazanych przez respondentów barier znalazły się w szczególności kwestie finansowe i organizacyjne: brak własnego budżetu (Miechów, Oświęcim, Kęty, Gorlice), brak własnego funduszu na wyjazdy szkoleniowe, delegacje, brak do własnej dyspozycji komputerów, drukarki, służbowych telefonów komórkowych, imiennych wizytówek członków rady (Kraków). Ponadto wskazano na zbyt duże oczekiwania ze strony środowisk senioralnych oraz samych mieszkańców w kwestii rozwiązywania problemów i zaspokajania potrzeb osób starszych (Gorlice).

W badaniu pytano również o plany gminnych rad seniorów na najbliższy rok. Wśród działań planowanych do zrealizowania rady wskazały następujące:

- ✓ organizacja Dnia Regionalnego z Seniorami (Raciechowice),
- ✓ współpraca przy organizacji obchodów 25-leci samorządu (Raciechowice),
- ✓ spotkania integracyjne seniorów (Raciechowice, Gorlice),
- ✓ diagnoza potrzeb seniorów – badania i analiza (Nowy Sącz),
- ✓ stworzenie sprawnego systemu zintegrowanej informacji dla seniorów oraz metod i narzędzi łatwego i skutecznego dotarcia z informacją do osób starszych (Nowy Sącz),
- ✓ działania na rzecz utworzenia Centrum Aktywnego Seniora, poradni geriatrycznej oraz przyszpitalnego oddziału geriatry (Nowy Sącz),
- ✓ szkolenia członków rady (Gorlice),
- ✓ współorganizacja I Mistrzostw Sportowych o Puchar Prezydenta Miasta Krakowa dla osób starszych (Kraków),

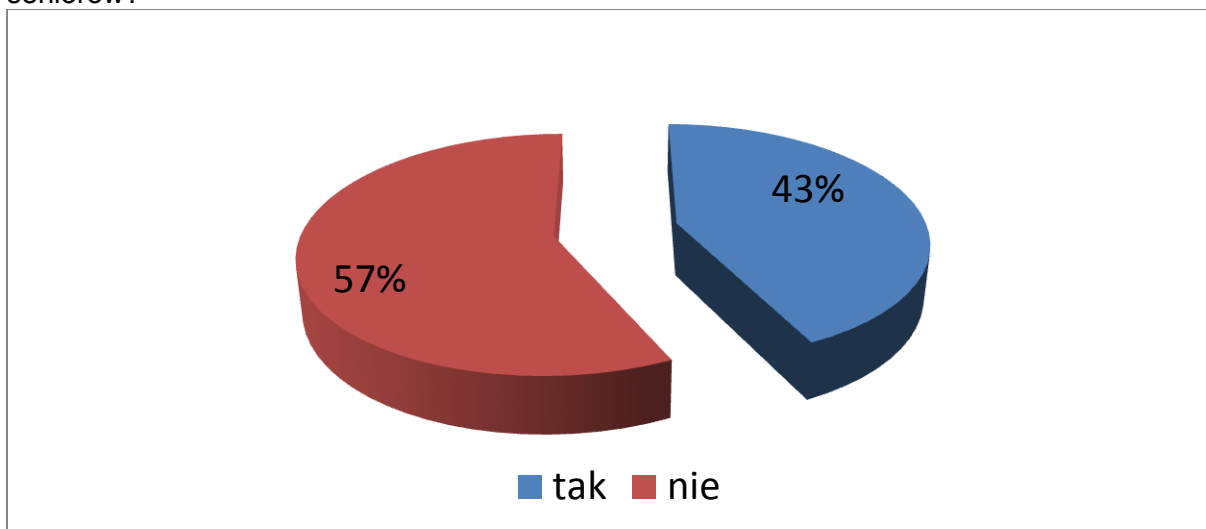
- ✓ współorganizacja konferencji informacyjnej dla osób starszych i ich opiekunów, dotyczącej osiągnięć technologicznych pozwalających monitorować zdrowie osób starszych i pomagać w ich pielęgnacji (Kraków),
- ✓ starania w zakresie utworzenia w gminie Domu Seniora (Miechów),
- ✓ wdrożenie w gminie programu „Karta Seniora” (Kęty),
- ✓ współpraca przy organizacji Klubu Seniora (Rabka Zdrój),
- ✓ bieżąca analiza stanu bezpieczeństwa oraz przystosowania przestrzeni miejskiej do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami; wnioskowanie o rozwiązanie zauważonych problemów (Rabka Zdrój),
- ✓ poszerzenie ulg dla seniorów (Rabka Zdrój, Nowy Sącz),
- ✓ nawiązanie współpracy ze szkołami w celu integracji osób starszych i młodzieży (Rabka Zdrój).

W ramach badania diagnozowano również poziom zainteresowania małopolskich gmin utworzeniem gremium w postaci rady seniorów – 43% jest zainteresowanych utworzeniem rady. Spośród 69 gmin zainteresowanych utworzeniem gminnej rady seniorów 31 wskazało planowany termin utworzenia:

- ✓ w 2015 r. 15 małopolskich gmin planowało utworzenie rady, w tym 6 gmin, które były w trakcie tworzenia rady w momencie badania,
- ✓ w 2016 r. – 16 gmin,
- ✓ 2017 r. – 2 gminy.

Pozostało 38 gmin nie było w stanie wskazać planowanego terminu utworzenia na swoim terenie gminnej rady seniorów.

Wykres 6. Czy jednostka jest zainteresowana utworzeniem na swoim terenie gminnej rady seniorów?

Źródło: Badania własne.

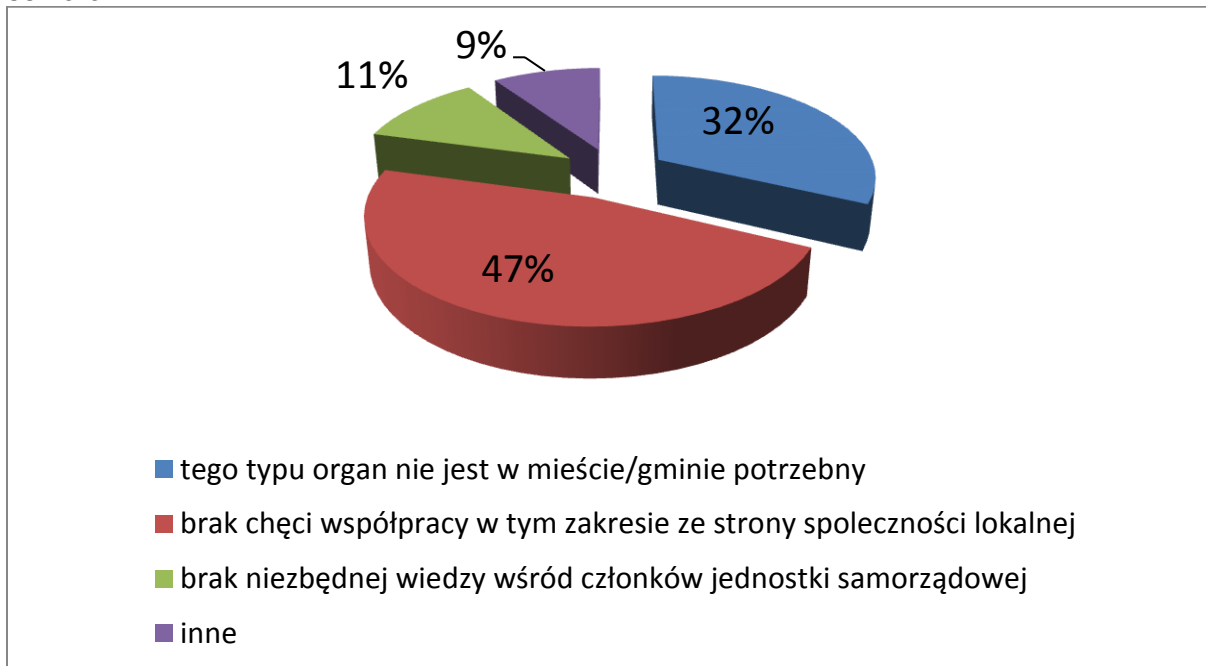
Wśród powodów braku zainteresowania utworzeniem gminnej rady seniorów gminy wskazywały najczęściej:

- ✓ 47% - brak chęci współpracy w tym zakresie ze strony społeczności lokalnej,
- ✓ 32% - tego typu organ nie jest w mieście/gminie potrzebny,
- ✓ 11% - brak niezbędnej wiedzy wśród członków jednostki samorządowej,

Poza wyżej wskazanymi, 9% gmin podało inne powody braku zainteresowania utworzeniem w jednostce samorządowej gminnej rady seniorów, a wśród nich:

- ✓ brak inicjatywy ze strony seniorów, mieszkańcy nie wnioskowali o utworzenie gminnej rady seniorów,
- ✓ brak doświadczenia,
- ✓ brak poparcia ze strony Rady Miasta,
- ✓ funkcjonowanie Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów oraz UTW i ich współpraca z samorządem,
- ✓ zróżnicowany wiek Radnych zabezpiecza potrzeby seniorów,
- ✓ niska aktywność w życiu publicznym osób po 65 roku życia,
- ✓ obecny bardzo duży wpływ seniorów na życie miasta.

Wykres 7. Przyczyny braku zainteresowania gmin utworzeniem w jednostce gminnej rady seniorów.

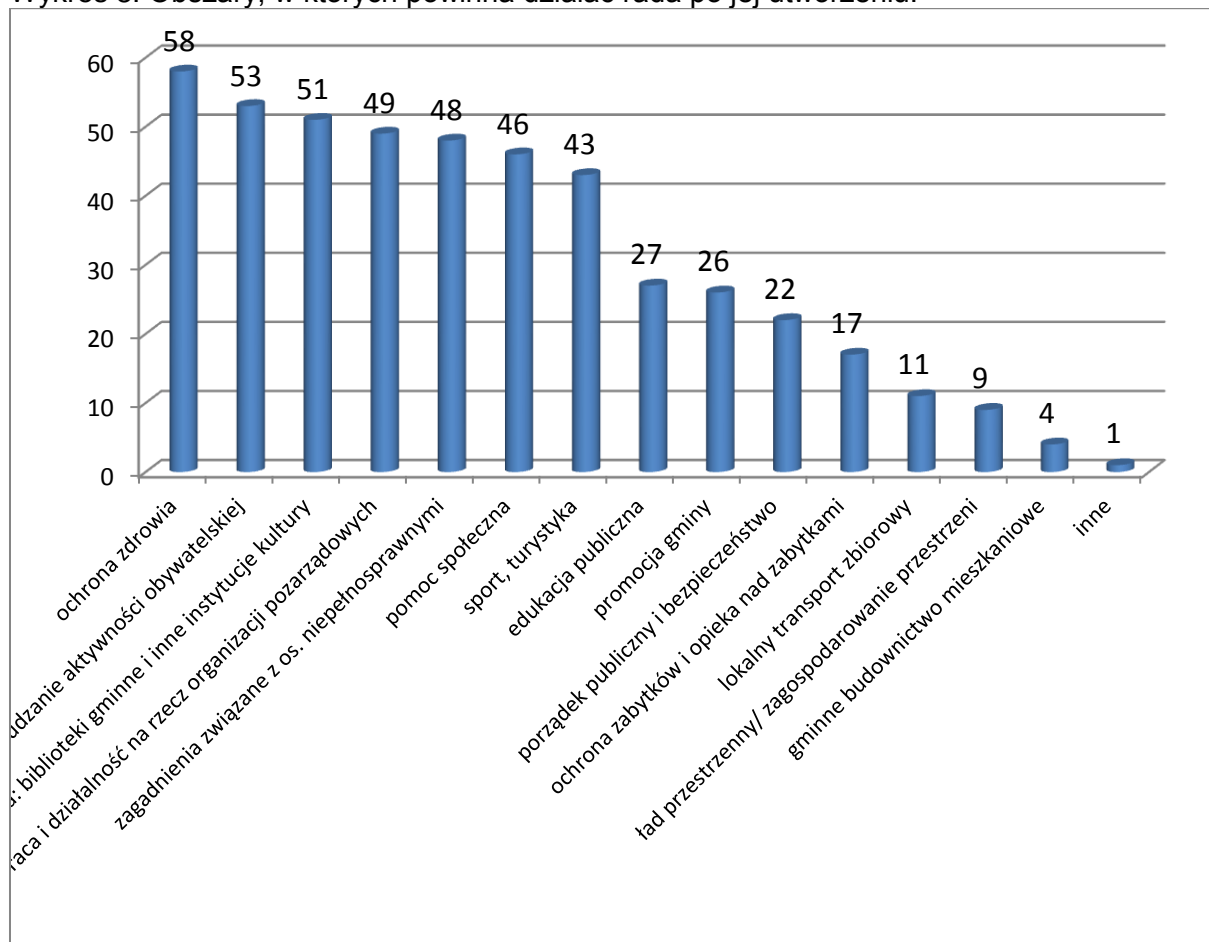

Źródło: Badania własne.

Gminy zainteresowane utworzeniem rady seniorów zapytano o obszary, w których powinna działać rada po jej utworzeniu. Wśród najczęściej wskazywanych znalazły się: ochrona zdrowia, pobudzanie aktywności obywatelskiej, kultura, współpraca i działalność

na rzecz organizacji pozarządowych, zagadnienia związane z osobami niepełnosprawnymi, pomoc społeczna, sport, turystyka, edukacja publiczna, promocja gminy oraz porządek publicznym i bezpieczeństwo.

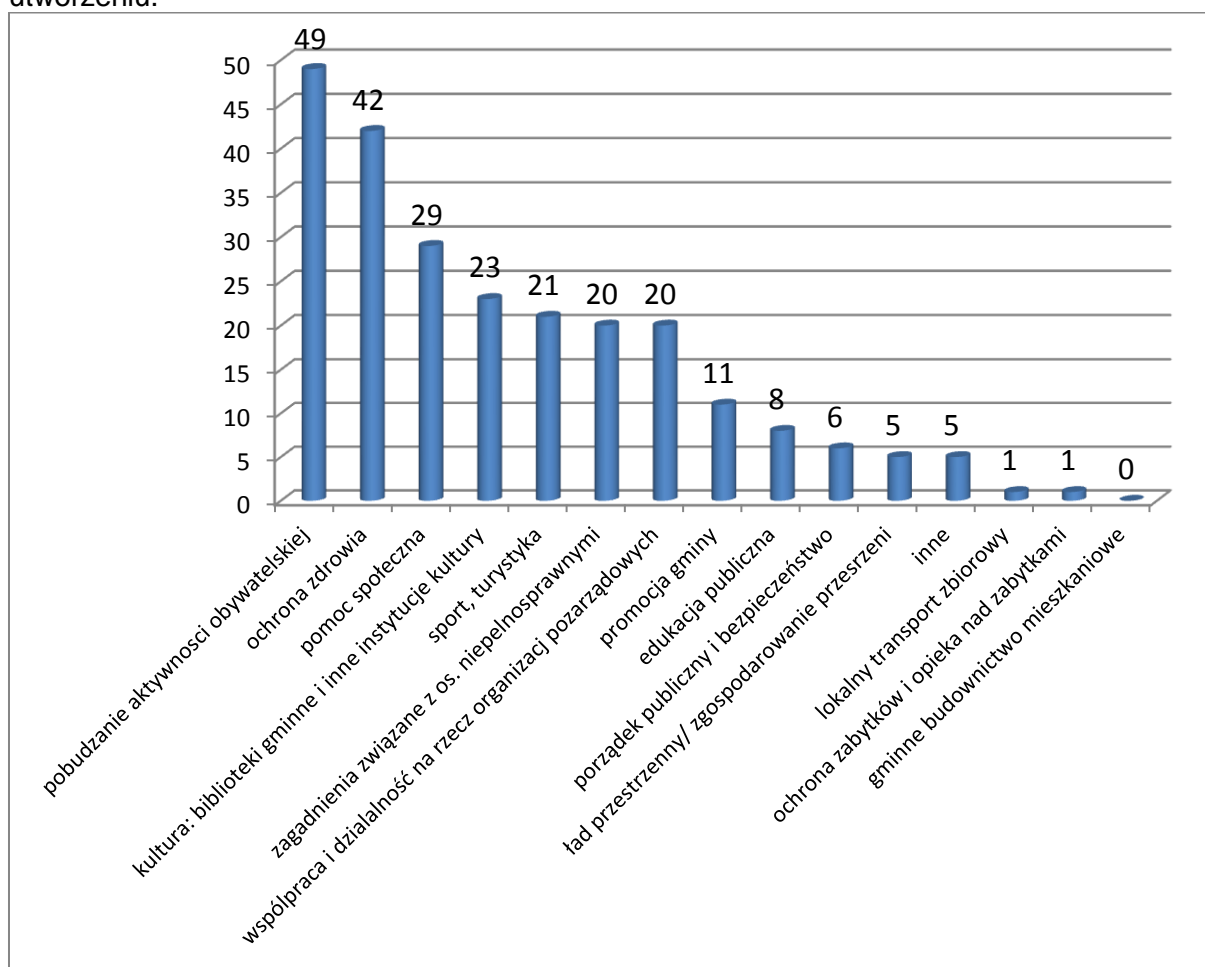
Wykres 8. Obszary, w których powinna działać rada po jej utworzeniu.

Źródło: Badania własne.

W badaniu poproszono również o wskazanie priorytetowych obszarów, w których powinny działać gminne rady seniorów. Najczęściej wskazywanymi priorytetowymi obszarami były: pobudzenie aktywności, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, kultura, sport i turystyka, zagadnienia związane z osobami niepełnosprawnymi oraz współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych.

Wykres 9. Priorytetowe obszary, w których powinna działać gminna rada seniorów po jej utworzeniu.

Źródło: Badania własne.

Podsumowanie

Przeprowadzone badania wykazały niską aktywność małopolskich gmin w zakresie tworzenia gminnych rad seniorów na terenie jednostki samorządowej – w 2015 r. jedynie w 11 gminach funkcjonowało takie gremium, w kolejnych 7 było w trakcie tworzenia. Optymizmem napawa jednakże fakt, iż 69 małopolskich gmin zadeklarowało chęć utworzenia gminnej rady seniorów w swojej jednostce. W związku z powyższym w kolejnych latach możemy spodziewać się znacznego wzrostu aktywności na tym polu, co jej szczególnie istotne w dobie zachodzących zmian demograficznych. Docenienie grupy społecznej jaką są seniorzy, wykorzystanie ich potencjału w zakresie wiedzy i posiadanego doświadczenia stanowi nie tylko ogromną szansę, ale również wyzwanie, z którym należy się zmierzyć najbliższym czasie.

ANKIETA skierowana do Wójtów/Burmistrzów/Prezydentów miast w województwie małopolskim

Szanowni Państwo,

Małopolska Rada ds. Polityki Senioralnej prowadzi badania dotyczące Gminnych Rad Seniorów oraz polityki senioralnej w Małopolsce. W związku z tym zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie niniejszej ankiety. Informacje uzyskane od Państwa pozwolą na zebranie cennych danych, na podstawie których będą podejmowane decyzje dotyczące dalszego kształtowania i rozwijania polityki senioralnej w Małopolsce.

Wypełnienie ankiety polega na zaznaczeniu znakiem „X” odpowiedzi, która jest według Państwa właściwa. W przypadku pytań otwartych prosimy o zwięzłą, pisemną odpowiedź.

CZĘŚĆ I.

1. Data wypełnienia ankiety

.....

2. Nazwa jednostki samorządowej i jej adres

.....

3. Liczba mieszkańców jednostki samorządowej:

- do 4999 tys.
- od 5 tys. do 9999
- od 10 tys. do 14999
- od 15 tys. do 19999
- 20 tys. i więcej

4. Rodzaj jednostki samorządowej:

- gmina miejska
- gmina miejsko-wiejska
- gmina wiejska

5. Czy w jednostce samorządowej funkcjonuje Gminna Rada Seniorów (dalej: „Rada”)?

- tak (można przejść do pytań w części II)
- nie (można przejść do pytań w części III)
- jest w trakcie powoływania (można przejść do pytań w części III)

CZĘŚĆ II

1. Proszę wskazać datę oraz numer Uchwały Rady Gminy/Miasta powołującej Gminną Radę Seniorów i nadającej jej statut:

.....

2. Proszę wskazać z ilu członków składa się Rada na dzień dzisiejszy :

- do 5
- od 6 do 9
- od 10 do 14
- 15 i więcej

3. Proszę wskazać z przedstawicieli jakich środowisk składa się Rada:

- przedstawiciele administracji samorządowej (liczba członków.....)
- przedstawiciele osób starszych (liczba członków.....)
- przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych (liczba członków.....)
- przedstawiciele podmiotów prowadzących Uniwersytety Trzeciego Wieku (liczba członków.....)
- inni przedstawiciele (proszę wymienić
.....(liczba członków).....)

4. Kto sprawuje obsługę administracyjną Rady?

- wydział urzędu miasta (jaki?).....
- sekretariat Rady Gminy
- inne (jakie?)

5. Czy Rada posiada/dysponuje lokalem na własny użytek?

- tak
- nie

6. Proszę wskazać gdzie odbywają się spotkania Rady:

.....

7. Czy Rada posiada wyodrębniony budżet w budżecie miasta/gminy?

- tak
- nie

8. Jak często odbywają się posiedzenia Rady?

- raz na pół roku
- raz na kwartał
- raz w miesiącu
- częściej niż raz w miesiącu

9. Proszę wskazać kto zwołuje spotkania Rady?

.....

10. Z jakimi podmiotami i w jakim zakresie Rada współpracuje? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- Gmina
Zakres współpracy:
.....
.....
.....
- Dom Kultury
Zakres współpracy:
.....
.....
.....
- Ośrodek Pomocy Społecznej
Zakres współpracy:
.....
.....
.....
- Uniwersytet Trzeciego Wieku
Zakres współpracy:
.....
.....
.....
- organizacje pozarządowe (poza UTW)
Zakres współpracy:
.....
.....
.....
- Policja/Straż Miejska/Straż Gminna
Zakres współpracy:
.....
.....
.....
- Parafie
Zakres współpracy:
.....
.....
.....

- szkoły podstawowe/gimnazjalne/średnie

Zakres współpracy:

.....
.....
.....
.....

- szkoły wyższe

Zakres współpracy:

.....
.....
.....
.....

- media

Zakres współpracy:

.....
.....
.....
.....

- przedsiębiorcy

Zakres współpracy:

.....
.....
.....
.....

- inne (jakie?)

Zakres współpracy:

.....
.....
.....
.....

11. W jaki sposób Rada informuje o swoich działaniach? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- gazetki informacyjne
- strona internetowa
- plakaty/ulotki
- informacja dostępna w Urzędzie Miasta/Gminy lub instytucjach miejskich/gminnych
- media
- inne (jakie?).....

12. Proszę wskazać 3 działania Rady podjęte w ciągu ostatnich 12-miesięcy, które można uznać za sukces:

.....
.....
.....
.....

13. Jakie działania Rada planuje zrealizować w perspektywie 31 grudnia 2015 roku :

.....
.....
.....

14. Jakie bariery utrudniające funkcjonowanie Rady dostrzegają Państwo:

.....
.....
.....

Uwagi dodatkowe:

.....
.....
.....

CZĘŚĆ III

1. Czy jednostka samorządowa jest zainteresowana utworzeniem Rady?

- tak (proszę przejść do pytania nr 2)
- nie (proszę przejść do pytania nr 5)

2. Proszę wskazać planowany termin (rok, kwartał) powołania Rady:

.....
.....

- trudno powiedzieć

3. W jakich obszarach powinna działać Rada po jej utworzeniu? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

- ochrona zdrowia
- sport, turystyka
- lokalny transport zbiorowy
- pomoc społeczna
- zagadnienia zw. z osobami niepełnosprawnymi
- współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych
- ład przestrzenny, zagospodarowanie przestrzeni
- promocja gminy
- pobudzanie aktywności obywatelskiej
- kultura: biblioteki gminne i inne instytucje kultury
- edukacja publiczna
- porządek publiczny i bezpieczeństwo
- gminne budownictwo mieszkaniowe
- ochrona zabytków i opieka nad zabytkami
- inne (jakie?)

4. Proszę wskazać 3 obszary z ww., które będą miały priorytetowy charakter w działaniach Rady:

.....
.....

5. Proszę wskazać główną przyczynę/przyczyny braku zainteresowania utworzeniem Rady:

- tego typu organ nie jest w mieście/gminie potrzebny
- brak chęci współpracy w tym zakresie ze strony społeczności lokalnej
- brak niezbędnej wiedzy wśród członków jednostki samorządowej
- inne (jakie?)

.....

Uwagi dodatkowe:

.....
.....
.....
.....

Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety!